

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ**

«Затверджено»

Голова приймальної комісії
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій ЦЬОСЬ

«26»

2021 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОС «БАКАЛАВР»,
«МАГІСТР», ОКР «СПЕЦІАЛІСТ» ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО
СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 – «ФІЛОЛОГІЯ»**

**(освітня програма – «Українська мова та література.
Світова література)»**

для іноземців та осіб без громадянства

Пояснювальна записка

Пропонована програма містить перелік питань із основних розділів мовознавчих та літературознавчих курсів згідно з навчальним планом підготовки бакалавра з напрямку підготовки 035 Філологія (Українська мова та література), а також списки рекомендованої літератури та критерії оцінювання знань та вмінь претендентів на навчання.

Тематичний виклад змісту

Частина 1. Українська мова

Вступ

Українська мова – загальнонаціональна мова українського народу. Літературна мова та народна (діалектна) мова як різновиди загальнонаціональної української мови. Українська мова серед інших слов'янських мов.

Фонетика і графіка

Орфоепія і орфографія

Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі і глухі. Подовжені звуки.

Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дзь, дж**.

Склад. Типи складів. Правила переносу слів.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі.

Вимова приголосних звуків, позначення їх на письмі. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Зміни приголосних при додаванні суфіксів **-ський, -ство**. Чергування **у – в, і – й**.

Орфограма. Орфографічна помилка.

Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Правопис прізвищ і географічних назв. Велика літера у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Апостроф і м'який знак у словах іншомовного походження.

Будова слова, словотвір і орфографія

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Вимова і написання префіксів **з- (зі-), с-, роз-, без-, пре-, при-, прі-**.

Словотворення і словозміна. Основні способи словотворення в українській мові. Перехід слів з однієї частини мови в іншу. Зміни приголосних при творенні слів.

Правопис складних і складноскорочених слів.

Лексикологія і фразеологія

Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів.

Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальновживані слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова.

Застарілі слова. Неологізми.

Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Типи словників. Словники української мови.

Морфологія і орфографія

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Родова диференціація іншомовних іменників та абrevіатур.

Поділ іменників на відміни та групи в межах відмін. Поділ на групи іменників з кінцевим **-р**. Іменники, що не належать до жодної з відмін. Незмінні іменники.

Правопис відмінкових закінчень іменників. Відмінювання українських прізвищ.

Способи творення іменників. Правопис найуживаніших суфіксів іменників.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Способи творення прикметників. Правопис суфіксів прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх творення. Перехід прикметників в іменники.

Відмінювання прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складені.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників та відчислівникових складних слів. Зв'язок кількісних числівників з іменниками.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.

Відмінювання і правопис займенників. Особливості вживання займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Система дієслівних форм української мови. Неозначена форма дієслова. Види дієслів (доконаний, недоконаний). Творення видових форм. Перехідні й неперехідні дієслова. Зворотні дієслова. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Безособові дієслова.

Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення дієвідміни дієслова за його неозначеною формою. Правопис особових закінчень дієслів.

Способи творення дієслів. Правопис закінчень дієслів наказового способу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на **-но**, **-то**.

Перехід дієприкметників у прикметники й іменники.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Перехід дієприслівників у прислівники.

Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників, способи їх творення.

Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.

Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки.

Написання часток **бо**, **но**, **то**, **от**, **таки**.

Не з різними частинами мови.

Вигук як частина мови. Звуконаслідувальні слова.

Правопис вигуків. Розділові знаки при вигуках.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова. Типи зв'язку слів у словосполученнях: узгодження, керування, прилягання.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення. Підмет, способи його вираження. Присудок, присудок простий і складений. Додаток прямий, непрямий. Означення узгоджене, неузгоджене. Обставина, поділ обставин за значенням, способи їх вираження. Прикладка як різновид означення, розділові знаки при прикладці. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком, а також на місці пропущеного члена речення.

Речення двоскладні й односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання. Вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при звертаннях та вставних словах.

Відокремлені другорядні члени речення. Уточнюючі члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складних реченнях з різними видами зв'язку.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитуванні, діалозі.

Відомості про мовлення

Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресат (той, хто говорить чи пише) і адресант мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

Етика спілкування й етикет.

Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Усна і писемна форми українського літературного мовлення. Стилї сучасної української літературної мови: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний.

Частина 2. Українська література

Усна народна творчість

Розуміння ролі і місця фольклору в духовному житті українського народу. Знання основних жанрів усної народної творчості. Аналіз особливостей художньої мови, специфіки віршування. Ідейні особливості.

Народна лірика: “Віє вітер на долину”, “Розлилися круті бережечки”, “Із-за гори вітер віє”, “Вилітали орли з-за крутої гори”, “Ой матінко-зірко...”, “Ой та зажурились стрільці січовії” та ін.

Історичні пісні: “Зажурилась Україна, бо нічим прожити”, “Ой з-за гори, з-за крутої...”, “Максим – козак Залізняк”, “Пісня про Кармелюка” та ін.

Балади: “Козака несуть”, “Бондарівна” та ін.

Народні думи: “Хмельницький та Барабаш”, “Дума про Марусю Богуславку” та ін.

Література Київської Русі

Літописи як історико-літературні твори, їх зміст і форма.

“**Повість минулих літ**”. Творче завдання літописця. Джерела літописних оповідань (біблійні, апокрифічні, фольклорні, напівісторичні, документи, спогади та ін.). Оповіді про засновників Києва, про смерть Олега, про білгородський кисіль, про помсту Ольги древлянам та ін. Значення пам’ятки.

“**Слово о полку Ігоревім**”. Відкриття і публікація пам’ятки. Історична основа твору. Ідейно-художні особливості. Композиція твору. Питання про жанрові особливості. Проблема авторства. Переклади й переспіви “Слова” в українській літературі.

“**Галицько-Волинський літопис**”. Жанрова специфіка. Історична основа. Особливості побудови літопису. Легенда про євшан-зілля.

Давня література

Виникнення полемічної літератури. Специфіка жанру послання.

Іван Вишенський. Біографічні відомості. Огляд творчості.

“Послання до єпископів”. Жанр, зміст, ідейна спрямованість, засоби творення сатиричного та комічного. І.Франко про І.Вишенського.

“**Літопис Самовидця**”. Художня історія України другої половини XVIIст. Авторська оцінка політичних діячів України. Причини Визвольної війни 1648 – 1654 рр. Запис про Чорну раду 1663 р.

Загальні відомості про інші козацькі літописи (“Літопис Григорія Грабянки”, “Літопис Самійла Величка”). “Історія Русів”.

Г.С.Сковорода. Огляд життя і творчості. Загальна характеристика філософських поглядів та естетичних засад. Теоретичні погляди на жанр байки.

“Алфавит, или Букварь мира”. Ідея спорідненої праці.

“Всякому городу нрав и права”. Тема та художні ідеї твору.

“Пчела и Шершень”. Художня трансформація філософських ідей.

“De libertate”. Мотиви вольності і свободи. Образ Б.Хмельницького.

Література кінця XVIII – початку XX століття

Суспільно-історичні умови. Становлення нової української літератури в контексті національного відродження народу. І.П.Котляревський як зачинатель нової української літератури. Мова творів нової української літератури.

І.П.Котляревський. Огляд життя і творчості письменника.

“Енеїда”. Жанрова специфіка поеми. Особливості сміху. Ідейний зміст твору. Образи. Мова поеми.

“Наталка Полтавка”. Соціально-побутовий характер конфлікту. Тема п’єси. Персонажі. Художні особливості. Театральне життя п’єси.

Г.Ф.Квітка-Основ’яненко. Значення прозової спадщини письменника. Орієнтація на народне світобачення і принципи фольклорної поетики. Особливості стилю письменника. І.Франко про новаторство прози Г.Квітки-Основ’яненка.

“Конотопська відьма”. Жанрові особливості. Сюжет і композиція. Проблематика. Засоби сатири. Дидактичні настанови автора.

“Маруся”. Жанр твору. Засоби ідеалізації героїв. Трагізм сюжету. Дидактична тенденційність твору. Т.Шевченко про повість.

Новаторство письменника в жанрі сентиментально-реалістичної прози.

Загальний огляд літературної діяльності **“Руської трійці”**. Альманах “Русалка Дністровна”.

М.С.Шашкевич. Аналіз твору на вибір абітурієнта.

“Слово до читателів руського язика”, “Руська мова”, “Веснівка”. Громадянські мотиви лірики. Художні тропи.

Т.Г.Шевченко. Життєвий і творчий шлях основоположника нової української літератури. Періодизація творчості. Своєрідність стилю. Прижиттєві видання творів. І.Франко про творчість Т.Шевченка. Малярська спадщина Т.Шевченка.

Ранній період творчості (1837 – 1843).

“Причинна”. Фольклорна основа балади. Ознаки романтизму. Роль ліричних відступів.

“Катерина”. Жанр, проблематика, персонажі. Образ оповідача. Особливості стилю. Ліричні відступи.

“Гайдамаки”. Історична основа. Жанр, сюжет і композиція. Героїко-трагічний пафос. Образи Яреми, Залізняка й Гонти. Проблема історичної пам’яті. Ідея слов’янської єдності.

Другий період творчості (1843 – 1847). Період “трьох літ” (1843 – 1845).

“Сон (У всякого своя доля ...)”. Жанр твору, проблематика. Засоби сатири. Прийом сну. Сарказм і гротеск. Роль умовності й фантастики.

“Заповіт (Як умру, то поховайте...)”. Розвиток думки-переживання про долю народу.

“Кавказ”. Ідейна спрямованість твору. Образ Прометея. Роль іронії і сарказму.

“І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм...”. Жанр, проблематика, ідейний зміст. Багатство емоційних інтонацій. Особливості віршування.

“Наймичка”. Сюжет і композиція, проблематика, ідейний зміст. Гуманістичне звучання твору.

Творчість періоду ув’язнення та заслання (1847 – 1857).

Обставини створення циклу “В казематі”. Провідні мотиви поезій циклу.

“Мені однаково, чи буду...”. Розпач і біль ліричного героя. Пророча кінцівка твору.

“Садок вишневий коло хати...”. Туга за рідним краєм.

Творчість останнього періоду (1857 – 1861).

“Я не нездужаю, нівроку...”. Жанр, тема, обставини написання, художня ідея.

Оригінальність осмислення фольклорної поетики.

“Ісаїя. Глава 35”. Вільний переспів (“подражання”) як засіб актуалізації біблійних текстів. Тема, ідейний зміст. Використання релігійної лексики та архаїзмів.

Марко Вовчок. Огляд життя і творчості.

“Інститутка”. Жанр твору. Традиційність композиції. Проблематика повісті. Головні образи. Мова твору, особливості оповіді. І.Франко про повість.

П.О.Куліш. Огляд життя і творчості. Участь у Кирило-Мефодіївському братстві. Видавнича та культурницька діяльність.

“Чорна рада”. Жанрові особливості. Джерела твору. Ідейно-тематичні особливості. Специфіка сюжету та композиції. Реальні історичні герої та персонажі, створені уявою автора. Образ народу. Мова твору. Т.Шевченко, І.Франко про роман.

І.С.Нечуй-Левицький. Огляд життєвого і творчого шляху. Особливості художнього стилю письменника.

“Кайдашева сім’я”. Жанр твору. Специфіка композиції. Центральні персонажі. Засоби типізації та індивідуалізації характерів. Значення картин побуту. Гумор і сатира. Багатство мови.

Панас Мирний. Життєвий і творчий шлях.

“Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та Івана Білика. Історія створення, джерела та проблематика роману. Жанрові особливості. Своєрідність композиції. Особливості характеротворення. Образ Чіпки, еволюція його характеру. Психологізм. Фольклорна основа жіночих образів. Засоби типізації та індивідуалізації, роль художньої деталі. Нова ідейно-художня функція картин природи.

І.К.Карпенко-Карий. Огляд життя і творчості.

“Хазяїн”. Жанрові особливості. Засоби сатири. Центральний персонаж, психологічне вмотивування його вчинків, трагікомізм. Представники народницької інтелігенції. Мовні характеристики. Своєрідність діалогів та монологів. Значення ремарок.

І.Я.Франко. Життєвий і творчий шлях. Громадська діяльність письменника. Багатогранність творчості. Збірка “З вершин і низин”. Лірична драма “Зів’яле листя”. Філософські поеми. Літературно-критична діяльність.

“Гімн”. Символічність образу духу. Роль риторичних вигуків, повторів. Особливості віршування.

“Червона калино, чого в лузі гнешся?”, “Чого являєшся мені...”, “Ой ти, дівчино, з горіха зерня...”. Фольклоризм інтимної лірики.

“Декадент”. Поетичне кредо І.Франка. Полемічне спрямування вірша.

“Мойсей”. Пролог до поеми. Історична доля українського народу. Біблійне першоджерело твору. Проблематика. Філософічність.

“Перехресні стежки”. Жанр твору. Багатоаспектність і символіка епічної структури твору.

П.А.Грабовський. Життєвий подвиг поета. Своєрідність стилю.

“До Русі-України”. Жанр, тема, художні ідеї. Думка про єдність українських земель. Роль риторичних фігур.

“До українців”. Національна ідея твору.

М.М.Коцюбинський. Життєвий і творчий шлях письменника. Особливості стилю.

“Тіні забутих предків”. Особливості композиції. Фольклорна основа. Засоби фольклорної поетики.

Леся Українка. Життєвий і творчий шлях. Багатогранність таланту.

“Contra spem spero!” Тема, художня ідея. Афористичність мови. Роль риторичних запитань і вигуків.

“Стояла я і слухала весну...”. Мотив пробудження природи й людських сподівань. Роль звукових та зорових художніх деталей.

“І все-таки до тебе думка лине...”. Своєрідність композиції. Афористичні вислови. Особливості віршування. Риторичні звертання та засоби звукопису, їх зображально-виражальна роль.

“Бояриня”. Історична основа твору. Проблематика. Характеристика образів.

“Лісова пісня”. Джерела твору. Жанрові особливості. Композиційна своєрідність. Проблематика. Міфологічний світ твору.

В.С.Стефаник. Огляд життя і творчості. Особливості стилю письменника.

“Камінний хрест”. Жанр твору. Реальна основа оповідання. Образи-символи. Психологізм. Мова твору.

А.Ю.Тесленко. Біографія письменника.

“Страчене життя”. Жанр твору. Ідейний зміст. Психологізм характерів. Особливості композиції.

О.Ю.Кобилянська. Життєвий і творчий шлях. Особливості індивідуального стилю. Значення творчості.

“Людина”. Робота над твором. Тема жіночої емансипації.

В.К.Винниченко. Життєвий і творчий шлях. Діапазон літературної творчості.

“Салдатики!”. Тема, сюжет, ідейний зміст.

Олександр Олесь. Життєвий і творчий шлях. Особливості стилю.

“З журбою радість обнялась...”. Тематична та емоційно-настрєва характеристика.

“Айстри”. Настрєво-елегійний тон. Засіб алегорії.

“О слово рідне! Орле скутий!”. Патріотичні мотиви. Стилїстичні особливості.

Література ХХ столїття

Народницька і модерністська тенденції в художньому розвитку української літератури. Національно-культурна традиція літератури. Українська література в загальноєвропейському літературному процесі.

П.Г.Тичина. Життєвий і творчий шлях. Поетичні збірки. Особливості стилю. Трагедія великого таланту. В.Стус про творчість П.Тичини.

“Ви знаєте, як липа шелестить...”, “Коли в твої очі дивлюся...”, “Арфами, арфами”. Особливості символїстської естетики. Використання зорових і звукових символів. Ритміка віршів.

“Скорбна мати”. Присвята твору. Біблійне та реальне в поемі. Символіка твору.

“Похорон друга”. Трагізм твору. Планетарність художнього мислення. Ідея поеми.

М.Т.Рильський. Життєвий і творчий шлях. М.Т.Рильський і неокласики.

“Яблука допіли...”. Ліризм поезій. Художні тропи. Ритміко-інтонаційна своєрідність.

“Слово про рідну матір”. Тема, художня ідея, особливості жанру. Трансформація образів фольклору та “Слова о полку Ігоревім”.

Пора “третього цвітіння”.

“Рідна мова”. Ідейно-естетичний заповіт поета.

В.М.Сосюра. Огляд життя і творчості. Риси індивідуального стилю.

“Любіть Україну”. Зображально-виражальні засоби твору. Драматична доля поезії.

“Білі акації будуть цвісти...”. Майстерність лірики кохання.

Роман у віршах “Мазепа”. Доля забороненого твору. Концептуальність твору. Перевага ліризму.

Микола Хвильовий. Життєвий і творчий шлях. Участь у літературній дискусії 1925–1928 р.

“Я (Романтика)”. Роль присвяти. Ліризм вступу. Психологізм відтворення внутрішнього конфлікту революціонера. Образ матері.

М.Г.Куліш. Життєвий і творчий шлях.

“Мина Мазайло”. Жанрові особливості комедії. Проблема українізації. Засоби комічного. Історичні екскурси у творі. Поетизація рідної мови.

І.А.Кочерга. Огляд життя і творчості.

“Ярослав Мудрий”. Історизм твору. Сюжетно-композиційні особливості. Образ державного діяча.

О.П.Довженко. Огляд життя і творчості. Багатогранність творчості. Особливості стилю.

“Зачарована Десна”. Своєрідність жанру і композиції. Автобіографічність. Роль пейзажу в ідейному задумі твору. Поліфонічність стилю.

“Україна в огні”. Особливості жанру. Проблематика. Драматизм зображеного. Заборона твору.

“Щоденник”. Характер записів. Матеріали для творів. “Щоденник” як документ доби тоталітаризму.

Ю.І.Яновський. Біографічні відомості. Романтичний характер творчості.

“Вершники”. Жанрова своєрідність твору. Особливості сюжету та композиції. Ідейно-художня специфіка. Значення фольклорного джерела в поезії твору.

У.Самчук. Життєвий і творчий шлях.

“Марія”. Присвята твору. Особливості жанру. Тематика та проблематика. Сюжет і композиція. Центральні персонажі та їх характеристика.

Іван Багряний. Життєвий шлях письменника.

“Тигролови”. Ідейно-художні особливості. Сюжетна основа твору. Романтичний тип героя.

Остап Вишня. Огляд життя і творчості. Жанрове новаторство.

“Моя автобіографія”. Образ ліричного героя. Інформаційний аспект. Особливості іронії та сарказму. Традиції українського народного гумору. Елементи ліризму.

“Мисливські усмішки”. Гумор і поетичність прози. Художньо-філософські роздуми.

Василь Барка. Життєвий шлях письменника.

“Жовтий князь”. Відтворення картин голодомору 1933 р. Життєва основа твору. Ідейний зміст. Сюжет, центральні персонажі. Засоби психологізму, контрасту, типізації та індивідуалізації, роль художніх деталей.

А.С.Малишко. Огляд життя і творчості. Особливості пісенної творчості.

“Важкі вітри не випили роси...”. Філософічність художнього мислення. Ліризм. Художні особливості.

“Пісня про рушник”. Символічне значення образу українського рушника. Фольклорні витoki образу матері. Художні тропи. Особливості віршування.

О.Т.Гончар. Життєвий і творчий шлях.

“Собор”. Образ собору як композиційний центру твору, його символічне значення. Характеристика персонажів. Філософізм твору.

М.П.Стельмах. Огляд життєвого і творчого шляху.

“Щедрий вечір”. Жанрові особливості. Автобіографічність твору. Характеристика персонажів. Фольклоризм художнього мислення.

О.Ф.Коломієць. Огляд творчості.

“Дикий Ангел”. Жанр, тема, проблематика, персонажі. Символіка імені. Майстерність діалогів і полілогів, гострота сюжету, реалістичність конфлікту та ідилічність його художнього розв’язання.

В.А.Симоненко. Біографічні відомості. Поетичні збірки.

“Лебеді материнства”, “Є в коханні і будні, і свята...” та ін. Громадянські мотиви поезії. Посвята Україні. Ліризм. Традиційність поезики. Особливості віршування.

І.Ф.Драч. Новаторство поезії. Багатогранність творчості.

“Балада про соняшник”. Жанрові особливості. Синтез фольклорного та модерного світобачення. Асоціативна природа твору.

“Чорнобильська мадонна”. Жанр, тема, проблематика, особливості сюжету. Символіка в поемі. Особливості композиції.

Інші твори (“Етюд про хліб”, “Сонячний етюд” та ін.).

Гр.Тютюнник. Життя і творчість. Провідні теми. Твори для дітей.

“Три зозулі з поклоном”. Жанрова своєрідність твору, тематика, персонажі, особливості сюжетно-композиційних вирішень, оповідної манери, художньої мови.

Д.В.Павличко. Творчий шлях.

“О рідне слово, хто без тебе я?”. Актуальність проблематики. Жанрові особливості.

Пісенний ліризм творів “Два кольори”, “Я стужився, мила, за тобою...” та ін.

Л.В.Костенко. Біографічні відомості. Поетичні збірки.

“Маруся Чурай”. Жанрові особливості. Історична та фольклорна основи. Проблематика. Головні образи твору.

Вірші на вибір абітурієнта (“Мій перший вірш написаний в окопі...”, “Пастораль ХХ сторіччя”, “Тут обелісків ціла рота”, “Життя іде і все без коректур...”, “Вже почалось, мабуть, майбутнє”, “Світлий сонет”, “Розкажу тобі думку таємну...”, “Моя любове! Я перед тобою”, “Страшні слова, коли вони мовчать...” та ін.).

В.С.Стус. Життєвий шлях. Доля художньої спадщини.

“Як добре те, що смерті не боюсь я...”, “На колимським морозі калина...”, “У порожній кімнаті...” та ін. Тюремні мотиви. Образ України. Екзистенційна проблематика. Художні особливості.

Ю.М.Мушкетик. Біографічні відомості.

“Суд”. Проблематика твору. Особливості композиції.

Б.І.Олійник. Творчий шлях. Поетичні збірки.

“Пісня про матір”, “В оборону хліба”. Особливості ліризму, психологізм. Громадянські тенденції.

Особливості сучасного літературного процесу.

Перелік питань

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Подовжені звуки. Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дзь, дж**.
2. Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.
3. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків, позначення їх на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
6. Правопис прізвищ і географічних назв. Велика літера у власних назвах.
7. Написання слів іншомовного походження. Апостроф і м'який знак у словах іншомовного походження.
8. Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
9. Словотворення і словозміна. Основні способи словотворення в українській мові. Перехід слів з однієї частини мови в іншу. Зміни приголосних при творенні слів.

10. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми.
11. Загальновживані слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова. Застарілі слова. Неологізми.
12. Поняття про самостійні та службові частини мови.
13. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники назви істот і неістот, загальні і власні назви.
14. Рід, число, відмінки іменників. Родова диференціація іншомовних іменників та аббревіатур.
15. Поділ іменників на відміни та групи в межах відмін. Поділ на групи іменників з кінцевим -р. Іменники, що не належать до жодної з відмін. Незмінні іменники.
16. Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
17. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
18. Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складені.
19. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Зв'язок кількісних числівників з іменниками.
20. Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.
21. Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
22. Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення дієвідміни дієслова за його неозначеною формою. Правопис особових закінчень дієслів.
23. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення.
24. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль.
25. Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників, способи їх творення.
26. Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
27. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Правопис сполучників разом і окремо.
28. Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки. Написання часток *бо, но, то, от, таки*. *Не* з різними частинами мови
29. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова. Типи зв'язку слів у словосполученнях: узгодження, керування, прилягання.
30. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.
31. Підмет, способи його вираження.
32. Присудок, присудок простий і складений.
33. Додаток прямий, непрямий.
34. Означення узгоджене, неузгоджене.
35. Обставина, поділ обставин за значенням, способи їх вираження.
36. Прикладка як різновид означення, розділові знаки при прикладці.
37. Тире між підметом і присудком, а також на місці пропущеного члена речення.
38. Речення двоскладні й односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

39. Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
40. Звертання. Вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при звертаннях та вставних словах.
41. Відокремлені другорядні члени речення. Уточнюючі члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах речення.
42. Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення.
43. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень.
44. Складне речення з кількома підрядними.
45. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.
46. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
47. Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складних реченнях з різними видами зв'язку.
48. Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитуванні, діалозі.
49. Поняття про спілкування і мовлення. Етика спілкування й етикет.
50. Усна і писемна форми українського літературного мовлення. Стилї сучасної української літературної мови.

РОЗДІЛ 2. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. Основні жанри усної народної творчості. Особливості художньої мови, специфіка віршування. Ідейні особливості.
2. Історичні пісні (“Зажирилась Україна, бо нічим прожити”, “Ой з-за гори, з-за крутої...”, “Максим – козак Залізняк”, “Пісня про Кармелюка”) та народні думи (“Хмельницький та Барабаш”, “Дума про Марусю Богуславку”).
3. Література Київської Русі. Літописи як історико-літературні твори, їх зміст і форма.
4. “Слово о полку Ігоревім”. Історична основа твору, ідейно-художні особливості.
5. Полемічна література. Іван Вишенський. Огляд творчості.
6. Козацькі літописи. “Літопис Самовидця”. Художня історія України другої половини XVII ст.
7. Г. С. Сковорода. Огляд життя і творчості. Загальна характеристика філософських поглядів та естетичних засад.
8. І. П. Котляревський як зачинатель нової української літератури. Огляд життя і творчості. Жанрова специфіка поеми “Енеїда”.
9. Г. Ф. Квітка-Основ'яненко. Особливості стилю письменника. Значення прозової спадщини письменника. Новаторство письменника в жанрі сентиментально-реалістичної прози.
10. Загальний огляд літературної діяльності “Руської трійці”. Альманах “Русалка Дністрова”.
11. Т. Г. Шевченко. Життєвий і творчий шлях основоположника нової української літератури. Періодизація творчості.
12. Ранній період творчості (1837 – 1843). Жанри, проблематика, художні особливості.
13. Другий період творчості (1843 – 1847). Період “трьох літ” (1843 – 1845).
14. Творчість періоду ув'язнення та заслання (1847 – 1857). Обставини створення циклу “В казематі”. Провідні мотиви поезій циклу.
15. Творчість останнього періоду (1857 – 1861). Біблійна тематика та жанри.
16. Марко Вовчок. Огляд життя і творчості.

17. П. О. Куліш. Видавнича та культурницька діяльність. Жанрові особливості роману “Чорна рада”.
18. І. С. Нечуй-Левицький. Особливості художнього стилю письменника. “Кайдашева сім’я”.
19. Панас Мирний. Соціально-психологічний роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?": своєрідність композиції та особливості характеротворення.
20. І. К. Карпенко-Карий. “Хазяїн”. Жанрові особливості.
21. Життєвий і творчий шлях І. Я. Франка. Громадська діяльність письменника.
22. Збірки І. Я. Франка “З вершин і низин”, “Зів’яле листя”. Поеми І. Я. Франка.
23. Проза І. Я. Франка. “Перехресні стежки”. Жанр твору. Багатоаспектність і символіка епічної структури твору.
24. П. А. Грабовський. Життєвий подвиг поета. Своєрідність стилю.
25. М. М. Коцюбинський. “Тіні забутих предків”. Особливості композиції. Фольклорна основа. Засоби фольклорної поетики.
26. Леся Українка. Життєвий і творчий шлях. Лірика.
27. Драматургія Лесі Українки. “Бояриня”. “Лісова пісня”.
28. В. С. Стефаник. “Камінний хрест”. Реальна основа оповідання. Образи-символи. Психологізм. Мова твору.
29. О. Ю. Кобилянська. Життєвий і творчий шлях. “Людина”. Робота над твором. Тема жіночої емансипації.
30. В. К. Винниченко. Життєвий і творчий шлях. Діапазон літературної творчості. “Салдатики!”. Тема, сюжет, ідейний зміст.
31. Олександр Олесь. Життєвий і творчий шлях. Особливості стилю лірики.
32. П. Г. Тичина. Життєвий і творчий шлях. Поетичні збірки. Особливості стилю.
33. М. Т. Рильський і неокласики. Лірика, поема “Слово про рідну матір”.
34. В. М. Сосюра. Риси індивідуального стилю. “Любіть Україну”. Зображально-виражальні засоби твору. Драматична доля поезії. Роман у віршах “Мазепа”.
35. Микола Хвильовий. Життєвий і творчий шлях. Участь у літературній дискусії 1925–1928 р. “Я (Романтика)”.
36. М. Г. Куліш. “Мина Мазайло”. Жанрові особливості комедії. Проблема українізації.
37. О. П. Довженко. Основні твори. Особливості стилю. “Зачарована Десна”. Своєрідність жанру і композиції. Автобіографічність.
38. Ю. І. Яновський. Романтичний характер творчості. “Вершники”. Жанрова своєрідність твору. Особливості сюжету та композиції.
39. У. Самчук. Життєвий і творчий шлях. “Марія”. Особливості жанру. Тематика та проблематика. Сюжет і композиція. Центральні персонажі та їх характеристика.
40. Іван Багряний. Життєвий шлях письменника. “Тигролови”. Ідейно-художні особливості. Сюжетна основа твору. Романтичний тип героя.
41. Остап Вишня. Огляд життя і творчості. Жанрове новаторство. “Мисливські усмішки”. Гумор і поетичність прози. Художньо-філософські роздуми.
42. Василь Барка. Життєвий шлях письменника. “Жовтий князь”. Відтворення картин голодомору 1933 р. Життєва основа твору. Ідейний зміст.
43. О. Т. Гончар. “Собор”. Образ собору як композиційний центру твору, його символічне значення. Характеристика персонажів. Філософізм твору.
44. В. А. Симоненко. Біографічні відомості. Поетичні збірки. “Лебеді материнства”, “Є в коханні і будні, і свята...” та ін. Громадянські мотиви поезії. Посвята Україні. Ліризм. Традиційність поетики. Особливості віршування.
45. І. Ф. Драч. Новаторство поезії. Багатогранність творчості. “Балада про соняшник”. “Чорнобильська мадонна”. Жанр, тема, проблематика, особливості сюжету.
46. Гр. Тютюнник. Життя і творчість. Провідні теми. Твори для дітей. “Три зозулі з поклоном”.

47. Д. В. Павличко. “О рідне слово, хто без тебе я?”. Актуальність проблематики. Жанрові особливості. Пісенний ліризм творів “Два кольори”, “Я стужився, мила, за тобою...” та ін.
48. Л. В. Костенко. Біографічні відомості. Поетичні збірки. “Маруся Чурай”. Жанрові особливості. Історична та фольклорна основи. Проблематика. Головні образи твору.
49. В. С. Стус. Життєвий шлях. Тюремні мотиви. Образ України. Екзистенційна проблематика. Художні особливості.
50. Ю. М. Мушкетик. Біографічні відомості. “Суд”. Проблематика твору. Особливості композиції.

Список рекомендованої літератури

Література до розділу 1. Українська література

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI–XVIII ст.: Навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 424 с.
2. Возняк М. Історія української літератури. У 2 кн. Кн.1, 2. Львів: Світ, 1992. 415 с.
3. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т. Київ: Либідь, 1993-1996.
4. Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.Сулима. Київ: Освіта, 1992. 575 с.
5. Єфремов С.О. Історія українського письменства. Київ: Феміна, 1995. 686 с.
6. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX–XV століть: У 2 кн. Кн.2 / За ред. В.Яременка. Київ: Аконіт, 2002. С. 447–556.
7. Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX століття) / За редакцією П.П. Хропка. Київ: Либідь, 1992. 511 с.
8. Історія української літератури XIX століття: у 2 кн. /За ред. акад. М. Г. Жулинського. Кн. 1. Київ: Відродження, 2005.- 656с.; Кн. 2. Київ: Відродження, 2006. 712 с.
9. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX ст.: Підручник. / Галич О.А., Бойцун І.Є., Кизилова В.В. ін. Київ: Центр навч. літ., 2006. 391с.
10. Історія української літератури XX століття /За ред. В.Дончика. Кн.1. –Київ: Либідь, 1993. 781 с.; Кн.2. Київ: Либідь, 1995. 420 с.
11. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст. : підручник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 кн. Кн. 1 / За заг. ред. О.Д. Гнідан. Київ: Либідь, 2005. 624 с.
12. Ковалів Ю.І. Історія української літератури XIX – поч. XXI ст. Том I. У пошуках іманентного сенсу. Київ: Академія, 2013. 512 с.
13. Лебединцева Н.М. Сучасна українська література: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 104 с.
14. Новий довідник:Українська мова та література. Київ: ТОВ «Казка», 2005. 864 с.
15. Сліпушко О. Софія Київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X–XIII століття). Київ: Аконіт, 2002. 339 с.
16. Соболь В. З глибини віків: Вивчення давньої укр. літ. в школі: Посібник для вчителя. Київ: Зодіак-ЕКО, 1995. С. 160–186.
17. Сулима М. Українська драматургія XVII-XVIII ст. Київ: ПЦ "Фоліант"; ВД "Стилос", 2005. 368 с.
18. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики: У чотирьох книгах / Упор. Є.Федоренко, В.Яременко. Київ: Рось, Кн.1. 1994. 703 с; Кн.2. 1994. 718 с; Кн.3. 1994. 687 с.; Кн.4. 1995. 703 с.

19. Чижевський Д. Історія української літератури (Від початків до доби реалізму). Тернопіль: Феміна, 1994. 480 с.

Література до розділу 2. Українська мова

1. Аркушин Г.Л. Іменний словотвір західнополіського говору. Львів: Вежа, 2004. 763 с.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
3. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія: Підручник. Київ: Либідь, 1993. 336 с.
4. Бережний В.М. Вступ до мовознавства: Словник-довідник лінгвістичних термінів. Ніжин: Ніжин. держпедун-т, 2004. 152 с.
5. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. Київ: Либідь, 1996. 224 с.
6. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови. Київ: Пульсари, 2004. 209 с.
7. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. Київ: Рад. шк., 1982. 209 с.
8. Горпинич В.О. Будова слова і словотвір. Київ: Рад. шк., 1977. 120 с.
9. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ: Вища шк., 1999. 206 с.
10. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. Київ: Наук. думка, 1984. 255 с.
11. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. К.-О.: Вища шк., 1994. 278 с.
12. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2000. 368 с.
13. Огієнко О. Історія української літературної мови. Київ: Либідь, 1995. 294 с.
14. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. Київ: Вища шк., 1992. 236 с.
15. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. Київ, 2004. 214 с.
16. Слинько І.І., Гуйванюк М.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ: Вища шк., 1994. 670 с.
17. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. Київ: Вища шк., 1994. 416 с.
18. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. Київ: Наук. думка, 1969. 436 с.
19. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За заг. ред. І.К.Білодіда. Київ: Наук. думка, 1973. 439 с.
20. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За заг. ред. І.К.Білодіда. Київ: Наук. думка, 1969. 583 с.
21. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І.К. Білодіда. Київ: Наук. думка, 1972. 515 с.
22. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. Київ: Вища шк., 1995. 152 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок оцінювання: конкурсний бал вступника для здобуття ступеня магістра оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями. У ході фахового вступного випробування вступник розв'язує 20 завдань.

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань;

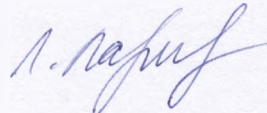
поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Лілія ЛАВРИНОВИЧ

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ